

नार्हतीत्यत्र हेतुर्नैवेत्यादि ॥ अनृतकथोऽनृतवाक् ॥ ३ ॥ ४ ॥ ५ ॥ यदि नकृतघ्नः कथं तर्हि कालात्ययानभिज्ञस्तत्राह ॥ सुदुःखेति ॥ सुतरामनुभूतदुःखः प्राप्तकाले अवश्यं कर्तव्यं ॥ ६ ॥ घृताच्यामिति ॥ अहः दिनं ॥ यद्यपि पूर्वं बालकादे मेनकासंबंधोक्तस्तथाप्येतद्वचनात् घृताचीसंबंधोपि तस्य ज्ञेयइत्याहुः ॥ ७ ॥ ८ ॥ देहधर्मः

नैवारुतज्ञः सुग्रीवो न शठो नापि दारुणः ॥ नैवाऽनृतकथो वीर न जिह्मश्च कपीश्वरः ॥ ३ ॥ उपकारं कृतं वीरो नाप्ययं विस्मृतः कपिः ॥ रामेण वीरसुग्रीवो यदन्यैर्दुष्करं रणे ॥ ४ ॥ रामप्रसादात्कीर्तिचक्रपिराज्यं च शाश्वतं ॥ प्रसंवानिह सुग्रीवो रुमां मां च परंतप ॥ ५ ॥ सुदुःखशयितः पूर्वं प्राप्येदं सुखमुत्तमं ॥ प्राप्तकालं न जानीते विश्वामित्रो यथा मुनिः ॥ ६ ॥ घृताच्यां किल संसक्तो दशवर्षाणिलक्ष्मण ॥ अहो मन्यत धर्मात्मा विश्वामित्रो महामुनिः ॥ ७ ॥ सहि प्राप्तं न जानीते कालं कालविदां वरः ॥ विश्वामित्रो महातेजाः किंपुनर्यः पृथग्जनः ॥ ८ ॥ देहधर्मगतस्यास्य परिश्रान्तस्य लक्ष्मण ॥ अवितृतस्य कामे पुरामः क्षंतुमिहार्हति ॥ ९ ॥ न च रोषवशात्तातगंतुमर्हसि लक्ष्मण ॥ निश्चयार्थमविज्ञाय सहसा प्राकृतो यथा ॥ १० ॥ सत्त्वयुक्ता हि पुरुषास्त्वद्विधाः पुरुषर्षभ ॥ अविमृश्य न रोषस्य सहसा याति वश्यतां ॥ ११ ॥ प्रसादयेत्वांधर्मज्ञसुग्रीवार्थं समाहिता ॥ महान् रोषसमुत्पन्नः संरभस्त्यज्यतामयं ॥ १२ ॥ रुमां मां चांगदं राज्यं धनधान्यपशूनि च ॥ रामप्रियार्थं सुग्रीवस्त्यजेदिति मतिर्मम ॥ १३ ॥ समानेष्यति सुग्रीवः सीतया सह राघवं ॥ शशांकमिव रोहिण्या हत्वा तं राक्षसाधमं ॥ १४ ॥ शतकोटि सहस्राणि लंकायां किल रक्षसां ॥ अयुतानि च षट्त्रिंशत्सहस्राणि शतानि च ॥ १५ ॥

आहारनिद्रामैथुनानि ॥ पशुधर्मेति पाठेऽपि अयमेवार्थः ॥ ९ ॥ निश्चयार्थं कर्तव्यार्थं निश्चयं ॥ १० ॥ ११ ॥ रोषेण समुत्पन्नः संरभः क्षोभः ॥ १२ ॥ १३ ॥ १४ ॥ कथमयं रावणं हनिष्यतीत्यत्र तत्सहायकसाध्यत्वात्तद्व्यस्येत्याह ॥ शतेति ॥ एषा संख्या विवक्षितैव ॥ दशकोटिः समुद्रः शतकोटिर्मध्यं मध्यानां सहस्रं तथा षट्सहस्राधिकत्रिलक्षाणि तदुपरि षट्त्रिंशत्सहस्राणि तदुपरि तावन्ति शतानीत्यर्थः ॥ १५ ॥